

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ (Κωνσταντίνου) ΤΑ ΘΡΑΚΙΚΑ

Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1926

Ἡ Θράκη ὑπῆρξεν ἡ χώρα. εἰς ἣν πολλὰ ὀφείλουσι τὰ μυστήρια καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἐν γένει φυλή. Ἀνέκαθεν ὑπῆρξε τὸ μῆλον τῆς ἔριδος τῶν διαφόρων λαῶν καὶ διὲν ἐκεῖνων, οἵτινες εἶχον συμφέρον νὰ τὴν κατέχωσιν. Ἡ Ἑλληνικότης τῆς εἶναι ἀναμφισβήτητος καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ διότι ὑπῆρξεν ἡ γενέτειρα τοῦ βορείου κλάδου τῶν Ἑλληνικῶν μυστηρίων. Τὰ Ὀρφικά λ.χ., τὰ Καβείρια, τὰ Διονύσια, τὰ Ἐλευσίνια κλπ., ἐκεῖθεν ἔλκουσι τὴν γένεσιν. Ταῦτα πάντα διδῶν ὁ ἀδ. Κωνστ. Κουρτίδης ἔγραψε τὸ ὑπὸ τὸν ἀνω τίτλον βιβλίον, ἐν ᾧ ἀναφέρονται πάντα τὰ σχέσιν πρὸς τὴν χώραν ταύτην ἔχοντα.

Τὸ βιβλίον διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὸ *φιλολογικόν*, ἐν ᾧ ἀναπτύσσονται ἡ ἱστορία καὶ οἱ συσχετισμοὶ πρὸς αὐτὴν βοθητικοὶ κλάδοι τῆς ἀρχαίας Θράκης καὶ τὸ *μυσταγωγικόν*, ἐν ᾧ περιλαμβάνονται τὰ μυστήρια ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἐγεννήθησαν καὶ ἐτελοῦντο ἐν Θράκῃ ἢ ἐκ τῆς χώρας ταύτης κατήγοντο. Μὴ σκοποῦντες ν' ἀσχοληθῶμεν εἰς τι τῶν τμημάτων τούτων, ἀπλῶς καὶ μόνον θὰ μνημονεύσωμεν σημεῖα τινα τοῦ βιβλίου, ἐξ ὧν θὰ καταδεικνύηται πόσον χρήσιμον εἶναι αὐτὸ εἰς πάντα Ἕλληνα, ὥς καὶ εἰς πάντα μύστην.

Ἡ μεγίστη παθὼν τῶν Ἑλληνικῶν φυλῶν ἦτο ἡ *Θρακική*. Θὰ ἦτο δὲ ἀκαταμάχητος, ἃ τε ὁμογενής, ἐὰν ἡδύνατο νὰ ὁμοφρονῇ. Οἱ κάτοικοι τῆς Θράκης ἐθεωροῦντο *Πελαγοί*. Ἐν αὐτοῖς διεκρίνοντο οἱ ἄνερ γυναικὺς ζῶντες καὶ καλούμενοι *κτίσται*, ἐτιμῶντο δὲ πολὺ καὶ ἐθεωροῦντο ἱεροί. Ἡ *Σαμοθράκη* ἦτο *ζαθέη* καὶ *ἀγιωτάτη*,

διότι ἐκεῖ ἐτελοῦντο **μυστήρια**, ὥς ὁ Ὁρφεὺς ἐν τοῖς «Ἀρχοναυτικοῖς» 488 καὶ ὁ Ἡρόδοτος Β 51 γράφουσι. Τὰ μυστήρια ταῦτα ἦσαν τὰ **Καβείρια**, ἐν οἷς ἐμνήθησαν ὁ Φίλιππος καὶ πολλοὶ τῶν Πτολεμαίων. Ὑπηρετοὺν εἰς αὐτὰ τρεῖς **Κάβειροι** ἱερεῖς καλούμενοι **Ἀξιερως**, **Ἀξιόκερσα** καὶ **Ἀξιόκερσος**, ὑπῆρχε δὲ καὶ τέταρτος ὀνόματι **Κάδμος**.

Οἱ Ἀθηναῖοι παρέλαβον τὴν **λατρείαν τοῦ Διονύσου** ἀμέσως μὲν παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ἐμμέσως δὲ παρὰ τῶν Πελασγῶν τῆς Σαμοθράκης. Αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι ἐκ τῆς Θράκης διὰ τῆς Βοιωτίας εἰσῆχθη ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου εἰς τὴν Ἀττικὴν.

Πέντε στάδια μακρὰν τῶν Θηβῶν ὑπάρχει ἄλλος τῆς **Καβείριας Δήμητρος καὶ Κόρης** παρεμφερὲς πρὸς τὸ πρὸ τῆς Ἄδου καταβάσεως τῆς Ἐλευσίνος καὶ πρὸς τὸ πρὸ τοῦ σπηλαίου τῆς Σαμοθράκης, ὅπερ ἐκαλεῖτο **Ζέρινθος**.

Ἐν τῷ στομίῳ τοῦ σπηλαίου αὐτοῦ **ἔθνον κύνας** πρὸς τιμὴν τῆς **Ἐκάτης**, τῆς κυνοφάγου θεᾶς. Εἶναι δὲ γνωστὸν εἶναι ἡ σχέσις τῆς Ἐκάτης πρὸς τὴν Περσεφόνην, ἐπίσης γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ **Ἐρμῆς**, ὡς ἐραστὴς τῆς τε Ἐκάτης καὶ τῆς Περσεφόνης, παρίστατο εἰς τὰ μυστήρια ἀμφοτέρων τὰ ἐν Θήβαις, Σαμοθράκῃ καὶ Ἀττικῇ τελοῦμενα. Τίνα μυστήρια οἱ Κάβειροι ἐτέλουν εἰς τὴν Μητέρα τῶν Θεῶν ὁ συγγραφεὺς ἀποσιωπᾷ καὶ ἀρκεῖται μόνον ν' ἀναφέρει, ὅτι ἐν Θήβαις, ὡς καὶ ἐν Σαμοθράκῃ, ὑπῆρχε πόλις καὶ ἄλλοις **Κάβειροι** ὀνομαζόμενοι. Εἰς τῶν Καβείρων τούτων κατὰ τὴν παράδοσιν εἶναι ὁ **Προμηθεύς**, εἰς ὃν ἡ **Δημήτηρ** προσελθοῦσα ἐνεπιστεύθη τὰ μυστήρια, ὡς παρακαταθήκην. Τὰ μυστήρια λοιπὸν εἶναι **δῶρον τῆς Δήμητρος** εἰς τοὺς Καβείρους, ὃν οἱ Ἀπόγονοι ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Ἀργείων κατὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Θηβῶν, ἔκτοτε δὲ χρονολογεῖται ὅτι ἐτέλειπεν ἡ τελετὴ τῶν.

Ἀπόπειρα ἀναστηλώσεως τῶν Καβείρων ἐγένετο ὑπὸ ἰδιωτῶν ἐν Ναυπάκτῳ, ἀλλὰ διὰ τὴν ἱεροσυλίαν τῶν ἐτιμωρήθησαν ὑπὸ τῶν Θεῶν. Τοιοῦτοτρόπως τὸ ἱερόν τῶν Καβείρων παρέμεινεν ἀπαράβιαστον ὡς ἁγία κιβωτός, ὃ δὲ τοιμῶν νὰ παραβιάσῃ αὐτό, ὡς οἱ τοῦ Ἀλεξάνδρου στρατιῶται, κατεκαίετο διὰ τὸν ἐκ τοῦ οὐρανίου στόματος ἐκλεμπομένον κεραυνὸν καὶ ἀστραπὴν.

Ἀνάλογα πρὸς τὰ Καβείρια τῆς Σαμοθράκης ἦσαν τὰ ἐν τῷ Καρνεσίῳ δάσει τῆς Μεσσηνίας καὶ τὰ ἐν Ρώμῃ ὑπὸ τοῦ Ἀλβείου εἰσαχθέντα. Καὶ ταῦτα περὶ Καβείρων. Καθ' ὅμοιον πρὸς τὰ μυστήρια αὐτὰ τρόπον ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται καὶ περὶ

τῶν Διονυσίων, τῶν Ἐλευσινίων, τῶν Ὀρφικῶν καὶ τῶν λοιπῶν μυστηρίων. Ἀντιβάλλων δὲ τὰ μυστήρια αὐτὰ πρὸς ἄλληλα καταλήγει εἰς τὸ ἐξῆς συμπέρασμα :

Ἀντικειμενικὸς σκοπὸς πάντων τῶν μυστηρίων ἦτο ὁ καθαρμὸς τῆς ψυχῆς, ἄνευ τοῦ ὁποίου καὶ αὐτοὶ οἱ μεμνημένοι ἐξισοῦνται τοῖς ἀμνήτοις.

Καὶ ἔχει πολὺ δίκαιον ὁ ἀδ.· Κουρτίδης, διότι ἁληθῶς δὲν δύναται τις νὰ κατανοήσῃ τὰ μυστήρια, εἰς ἃ τυχὸν ἐμνήθη οὐδὲ νὰ προσδεύσῃ εἰς αὐτά, ἐὰν δὲν καθάρῃ τὴν ψυχὴν του ἐκ τῶν παθῶν καὶ τῶν προλήψεων. Τὰ πάθη καὶ αἱ προλήψεις δεσμεύουσι τὴν ψυχὴν του καὶ τὴν καθιστοῦσιν ὑποχείριον τῆς ὕλης, ὁπότεν οὐδεμία δύναται νὰ γείνῃ διάκρισις ἀμνήτου καὶ μεμνημένου, καθόσον τὸ πᾶν ὑπείκει εἰς τὴν ἐγωπάθειαν καὶ αὐτοσυγκέντρωσιν, αἵτινες σαπίζουσι τὸν ἄνθρωπον. Τοῦναντίον ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλασσόμενος τῶν ἐλαττωμάτων τούτων ἀποκτᾷ τὰς ἰσχυροτέρας τῶν δυνάμεων, τῶν συντελουσῶν πρὸς ἀπολύτρωσίν του, τὴν *δμόνοιαν* καὶ τὴν *ἀγάπην* καὶ δι' αὐτῶν κατορθώνει ὅπως ἐξομοιωθῇ τῷ Θεῷ, ὅστις κατὰ τὸν Ἰωάννην [ἐπιστολὴ Α. 4. 9], οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ *δμόνοια καὶ ἀγάπη*.